

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over fjernvarmeprisens fastsættelse efter hvile-i-sig-selv-princippet

Energiklagenævnets praksis om nødvendige omkostninger, substitutionspris, omkostningsfordeling og prisdifferentiering i kollektiv varmforsyning

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 39 afgørelser · 2001-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Fjernvarmeprisen fastsættes efter hvile-i-sig-selv-princippet i [varmeforsyningslovens § 20, stk. 1](#): et kollektivt varmeforsyningsanlæg må alene indregne de nødvendige udgifter ved at levere varmen, og Forsyningstilsynet (tidligere Energitilsynet og før det Gas- og Varmeprisudvalget) kan efter [§ 21, stk. 4](#) gribe ind over for urimelige tariffer og omkostningsfordelinger. Energiklagenævnet er efter [§ 26, stk. 1](#) klageinstans for disse afgørelser og har gennem mere end to årtier udviklet en fast praksis om, hvad der er en nødvendig udgift, hvordan substitutionsprisen beregnes, hvornår en fordelingsnøgle mellem el-, affalds- og varmesiden er urimelig, og hvornår prisdifferentiering er lovlig. Oversigten sammenholder Energiklagenævnets egne afgørelser med den parallelle domstolspraksis, navnlig Højesterets dom om Lemvig Varmeværk og Vestre Landsrets gruppesøgsmålsdom om Viborg Fjernvarmes geotermiprojekt.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Varmeprisen må efter varmeforsyningslovens § 20, stk. 1, højst dække de nødvendige omkostninger – bestemmelsen er en maksimalprisregulering, ikke en pligt til at opkræve den fulde omkostningsbestemte pris.
- 02** En varmeproducent kan i praksis kun afsætte varme til den laveste af den omkostningsbestemte pris, substitutionsprisen og – for affaldsforbrændingsanlæg – prisloftet.
- 03** Energiklagenævnet kræver, at substitutionsprisen opgøres som substitutionsanlæggets gennemsnitlige produktionsomkostninger inklusive kapitalomkostninger, hvis hele produktionen fandt sted på det anlæg – en marginalomkostningsberegning afvises.
- 04** Energiklagenævnet afviser en substitutionsprisberegning, der udelader naturlige driftsomkostninger som administration og afskrivninger; en mangelfuld beregning bevirker, at substitutionsprisprincippet slet ikke finder anvendelse.
- 05** Energiklagenævnet kræver særlig begrundelse for usædvanlige fordelingsnøgler for fællesomkostninger – en 50/50-fordeling og en 90 %-allokering til varmesiden er begge fundet at kræve konkret dokumentation i de fysiske og driftsøkonomiske forhold.

- 06** Fællesomkostninger på anlæg med forenet produktion skal fordeles efter rimelige driftsøkonomiske principper og må ikke gøres afhængige alene af indtægterne fra el og varme.
- 07** Energiklagenævnet accepterer et bredt omkostningsbegreb: "lønninger og administration" i § 20, stk. 1, forstås bredt, og brændselsafgifter, balningsomkostninger og advokatomkostninger kan være indregningsberettigede.
- 08** Energiklagenævnet afviser, at Forsyningstilsynet kan nøjes med at sammenholde den aftalte pris med substitutionsprisen – tilsynet skal foretage en reel prøvelse af den omkostningsbestemte pris, når klageren har rejst konkrete indsigelser.
- 09** Tariffer, omkostningsfordelinger og betingelser, der ikke er anmeldt som foreskrevet, er ugyldige efter § 21, stk. 3, og der er ikke hjemmel til at dispensere fra anmeldelsespligten med tilbagevirkende kraft.
- 10** Prisdifferentiering efter § 20, stk. 5, er lovlig, når den hviler på saglige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende samt omkostningsbaserede kriterier – Højesteret har godkendt både gældsudligningsbeløb og 7 % forrentning ved henstand på dette grundlag.
- 11** Energiklagenævnet prøver ikke civilretlige spørgsmål: forældelse, passivitet, aftalers gyldighed og tilbagebetalingskrav efter ophørt leveringsforhold henhører under domstolene eller voldgift.
- 12** En vejledende udtalelse fra Forsyningstilsynet er ikke en afgørelse og kan ikke påklages – men en langvarig tilkendegivelsespraksis kan alligevel binde tilsynet, indtil den ændres med behørig hjemmel.
- 13** Klagefristen til Energiklagenævnet er fire uger, og søgsmålsfristen for nævnets afgørelser er seks måneder, jf. varmemforsyningslovens § 26, stk. 3 og 4.
- 14** Klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning; det kræver ganske særlige omstændigheder, typisk sandsynliggjort uoprettelig skade – rene pengekrav er ikke nok.

§ 1 Retsgrundlaget: hvile-i-sig-selv-princippet og maksimalprisreguleringen i § 20, stk. 1

Prisreguleringen af kollektiv varmemforsyning bygger på ét grundprincip: varmemforsynings indtægter i et år skal dække årets nødvendige omkostninger – hverken mere eller mindre. Forsyningstilsynets egen [Vejledning om Energitilsynets praksis for afvikling af over- eller underdækning](#) formulerer det direkte:

Varmemforsyningslovens prisbestemmelser fastlægger, at varmemforsynings indtægter (prisen på varme) i et år skal dække årets nødvendige omkostninger. Dette kaldes "hvile-i-sig-selv princippet". Loven opregner udtømmende, hvilke omkostninger, der kan indregnes i varmeprisen.

Hjemlen er [varmemforsyningslovens § 20, stk. 1](#), hvorefter kollektive varmemforsyningsanlæg, industrivirksomheder, kraftvarmeanlæg med en eleffekt over 25 MW samt geotermiske anlæg m.v. i priserne kan indregne **nødvendige** udgifter til energi, lønninger og andre driftsomkostninger, efterforskning, administration og salg, omkostninger som følge af pålagte offentlige forpligtelser samt finansieringsudgifter

ved fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder opstået ved etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne. Hvem der er omfattet, afgrænses af definitionen i § 2, stk. 1, og § 20, stk. 2 bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om bl.a. driftsmæssige afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital.

Energiklagenævnet har flere gange understreget, at bestemmelsen er en **maksimalprisregulering**. I 24/01984 om varmelevering fra BOFA til Rønne Varme formulerer nævnet det sådan, at § 20, stk. 1, angiver hvilke nødvendige omkostninger der kan indregnes, og at bestemmelsen "er udtryk for en maksimalprisregulering". Samme forståelse ligger bag 1021-15-1 om Farum Fjernvarmes transmissionsledning, hvor nævnet fastslog, at § 20, stk. 1, regulerer hvilke omkostninger der kan indregnes i varmeprisen, og at formålet **ikke** er at skabe et retvisende billede af et aktivs værdi. Der gælder derfor ikke en generel pligt til at afskrive; en virksomhed må gerne opkræve mindre end den omkostningsbestemte pris.

At princippet slår igennem over for privatretlige aftaler blev slået fast i 21-590 om Slagslunde Fjernvarmelaug og E.ON: det var ikke urimeligt efter § 21, stk. 4, at leverandøren ensidigt ændrede leveringsbestemmelserne fra en kontraktuelt indekseret gaspris til en pris fastsat efter lovens omkostningsprincip. På samme måde fastslog nævnet i 21-341 om Hanstholm Kraftvarmeværk, at den for varmebrugeren fordelagtigste pris efter varmforsyningsloven skal anvendes, og at **aftaler i strid hermed ikke kan håndhæves**.

For kraftvarmeanlæg suppleres reguleringen af **elforsyningslovens § 75, stk. 2**, hvorefter ejere af kraftvarmeproduktionsanlæg ved fastsættelsen af priser og leveringsbetingelser for fjernvarme ikke må udnytte deres stilling til at fordele deres omkostninger på en måde, der må anses for urimelig for fjernvarmebrugerne. Bestemmelsen figurerer i den ældre praksis som § 75, stk. 3, men er indholdsmæssigt den samme værnsregel mod overvæltning fra el- til varmesiden.

LOV	Elforsyningsloven § 75, stk. 2	Varmforsyningsloven § 2, stk. 1
	Varmforsyningsloven § 20, stk. 1, 2	Varmforsyningsloven § 21, stk. 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelevering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
	Energiklagenævnet · Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif	03.03.2008
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afregning af varmeleverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk	05.07.2005

§ 2 Energiklagenævnets prøvelseskompetence og prøvelsesintensitet

Energiklagenævnet behandler efter § 26, stk. 1 klager over **afgørelser** truffet af kommunen, ministeren, Forsyningstilsynet eller andre statslige myndigheder. Kompetencen er dermed afgrænset på tre led – afgørelsesbegrebet, det offentligretlige grundlag og skønnets rækkevidde.

Kun afgørelser kan prøves. I 19/01486 afviste nævnet at realitetsbehandle en klage fra Rønne Varme over et mødereferat fra Forsyningstilsynet om omkostningsfordelingen på Bornholms El-produktions blok 6. Nævnet lagde vægt på, at udtalelsen blev givet **før** anmeldelse efter § 21, stk. 1, at tilsynet ikke havde taget endelig stilling til en konkret sag, og at referatet indeholdt et klart forbehold om senere indgreb. At tilsynet havde vedlagt klagevejledning ændrede ikke karakteren af en vejledende udtalelse. Samme sondring gentages i 25/02410.

Omvendt kvalificerede nævnet i [24/01984](#) en meddelelse fra Gas- og Varmeprisudvalget fra 1990 som en afgørelse, fordi den fastlagde, hvad betalingen for affaldsvarme maksimalt kunne udgøre.

Prøvelsen sker på offentligretligt grundlag. I [1011-11-12 m.fl.](#) om godtgørelsen til Fynsværket formulerede nævnet grænsen præcist: det ligger inden for nævnets og tilsynets kompetence at vurdere, om en privatretlig aftale medfører en urimelig omkostningsfordeling eller urimelige priser, men myndighederne har **ikke** kompetence til at gribe ind i, hvordan parterne efter deres aftale beregner og fastsætter gebyr for affaldsforbrænding. Tilsvarende henviste nævnet i [21-195](#) og [21-196](#) spørgsmål om forældelse og passivitet til civilt søgsmål eller voldgift, og i [1021-15-1](#) fastslog nævnet, at hvad der måtte følge af parternes privatretlige varmel leveringsaftaler er uden betydning for, om der varmeprismæssigt er afskrevet.

Skønsintensiteten varierer efter spørgsmålets karakter. Hvor loven ikke opstiller kriterier, anerkender nævnet et vidt skøn. I [1011-11-12 m.fl.](#) fastslog nævnet udtrykkeligt, at fastsættelsen af pristillæggets størrelse og varighed "hviler på et frit skøn", fordi hverken elforsyningslovens § 75, varmforsyningslovens § 20, stk. 1, eller forarbejderne indeholder retningslinjer – nævnet prøvede herefter alene, om skønnet var sagligt udøvet, og om der var væsentlige fejl i metoden. Også ved afvisning af at rejse tilsynssag er prøvelsen tilbageholdende: i [22/13833](#) om Sønderborg Varmes motivationstarif bemærkede nævnet, at Forsyningstilsynet er tillagt et vidt skøn, og at der kun er pligt til at realitetsbehandle henvendelser, som rejser en konkret begrundet mistanke om en lovovertrædelse af betydning, jf. [lov om Forsyningstilsynet § 3, stk. 2](#). Samme udgangspunkt anvendtes i [1021-14-50](#) om sponsorater til idræt i TRE-FOR-koncernen.

Men prøvelsen er intensiv, når tilsynet slet ikke har prøvet det materielle. Den centrale afgørelse er [21-572](#) om Helsingør Kraftvarmeværk. Energiltilsynet havde nøjedes med at konstatere, at den aftalte pris (99,40 kr./GJ i 2003) lå på niveau med substitutionsprisen, og havde undladt at efterprøve værkets opgørelse af den omkostningsbestemte pris (435 kr./GJ) trods klagerens konkrete indsigelser om videresalg af affaldsvarme med avance, om indregning af hele den udestående gæld til elsiden årligt og om urimelig omkostningsfordeling. Nævnet ophævede afgørelsen og hjemviste: uden en reel prøvelse af den omkostningsbestemte pris var det ikke muligt at vurdere, om prisen overholdt § 20 – og klagerens indsigelser kunne ikke afvises som uvæsentlige. Endelig gælder to-instansprincippet: i [22/17159](#) bekræftede nævnet, at det er Forsyningstilsynet – ikke nævnet – der har kompetencen til i første instans at afgøre substitutionsprisspørgsmål mellem VEKS og Ishøj Varmeværk.

LOV	Elforsyningsloven § 75, stk. 2	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1
	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om ikke at rejse tilsynssag vedrørende Sønderborg Varmes motivationstarif	19.05.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af genoptagelsesansøgning fra VEKS vedrørende substitutionsprisprincip	22.12.2022
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over Forsyningstilsynets vejledende udtalelse om omkostningsfordeling	18.12.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	14.11.2014
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	12.12.2011

Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepriser på grund af manglende prøvelse af omkostningsbestemt pris	31.03.2008
Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger	09.12.2004
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	09.12.2004

§ 3 Hvad Energiklagenævnet anser for en "nødvendig udgift" – mønstre i praksis

Kernebegrebet i § 20, stk. 1 er den **nødvendige** udgift. Energiklagenævnets praksis viser et konsekvent mønster: begrebet fortolkes bredt for driftsomkostninger, der reelt knytter sig til varmeproduktionen, mens omkostninger, der tjener andre formål eller andre produktioner, holdes ude.

Bredt omkostningsbegreb for løn og administration. I 19/04848 om Sorø Fjernvarme udtalte nævnet direkte, at begreberne "lønninger og administration" i § 20, stk. 1, "skal forstås bredt". Nævnet accepterede indregning af direktørløn (hvor direktøren havde flere direktørposter), meromkostninger til revisorskifte og selvevaluering samt omkostninger til et demonstrationsprojekt om højeffektiv biomassekraftvarme. Afgørende var, at selskabet havde redegjort for udsvingene, og at der ikke forelå konkret begrundet mistanke. Nævnet tilføjede, at **koncerninterne transaktioner ikke i sig selv** medfører en begrundet mistanke om, at omkostninger er fastsat i strid med loven.

Afgifter følger den produktion, de er pålagt. I 18/00987 om Rønne Varme og Bornholms El-Produktion fandt nævnet, at "nødvendige udgifter til energi" også omfatter de afgifter, som energiydelsen er belagt med. Brændselsafgifter er en **særomkostning for varmesiden**, fordi der i kraftvarmeproduktion kun betales afgift af brændsel til varme, mens brændsel til el ikke er afgiftsbelagt – også når merforbruget af afgiftsbelagt kul og olie skyldes en prioritering af elproduktionen efter krav fra systemansvaret, medmindre parterne har aftalt andet. Modsat blev grænsen trukket i 97-2311-0005 om Kolding: affaldsvarmeafgiften kunne ikke overvæltet som et tillæg ud over substitutionsprisen, fordi afgiftsforhøjelserne også hævdede prisen på den alternative varme og dermed selve prisloftet.

Fordelingen af omkostninger mellem produkter afgøres af, hvad omkostningen tjener. I 21-154 og den parallelle 11-166 om værket i Måde ved Esbjerg tog nævnet stilling post for post:

Omkostning	Nævnets kvalifikation
Balning til sæsonudligning	Nødvendig fællesomkostning efter § 20, stk. 1 – affald er værkets brændsel
Omlaststationer, der vedrører andre værker	Særomkostning for affaldssiden alene
Transport fra omlaststation til værket	Fællesomkostning, men kun hvis leverandøren kan godtgøre, at den konkrete omkostning vedrører leverancer til dette værk
El til fjernvarmepumper frem til tilslutningspunktet	Fællesomkostning
El til distribution herfra til den enkelte forbruger	Særomkostning for varmesiden
Affaldsafgift	Særomkostning for affaldssiden
Affaldsvarmeafgift	Særomkostning for varmesiden

I [24/04577](#) om blok 6 videreførte nævnet denne linje: brændsel, der muliggør drift af røggaskondensatoren, kan indregnes, fordi anlægget er integreret i produktionen, og advokatomkostninger kan indregnes som fællesomkostninger – mens **morarenter fra en civil retssag hverken er en omkostning eller en indtægt** efter [§ 20](#) og derfor ikke skal indregnes. Nævnet fastslog samtidig, at Forsyningstilsynet ikke havde kompetence til at tilsidesætte Energistyrelsens godkendelse af anlæggets kapacitet: praksis tillader indregning af de faktiske omkostninger, selv om anlægget måtte være dimensioneret for stort.

Rækkevidden af det kollektive varmforsyningsanlæg sætter yderrammen. I [24/05317](#) om Halsnæs Varme havde Forsyningstilsynet nægtet indregning af udgifter til fjernvarmeunits med den begrundelse, at en unit ikke er omfattet af definitionen i [§ 2, stk. 1](#). Energiklagenævnet ophævede afgørelsen: da Energitilsynet med sin tilkendegivelse af 29. november 2010 havde fundet det ikke-urimeligt at flytte leveringsgrænsen til efter varmeveksleren, måtte der "som det mere i det mindre" have indgået en vurdering af anlægsdefinitionen. Der var derfor hjemmel i [§ 20, stk. 1](#), til at opkræve de nødvendige omkostninger ved ordningen, og tilsynet havde ikke haft fornøden hjemmel til at ændre en langvarig og udbredt praksis med den anførte begrundelse. Nævnet henstillede samtidig, at lovgiver af retssikkerhedsmæssige grunde tager stilling til, hvad der forstås ved et ledningsnet, og om der skal fastsættes en leveringsgrænse.

Omkostninger uden for forsyningen holdes ude. [1021-14-50](#) viser, at sponsorater kun kan indregnes, hvis de reelt hviler på varmesiden; nævnet stadfæstede afvisningen for så vidt angår direkte indregning, men videresendte spørgsmålet om **indirekte krydssubsidiering** gennem koncerninterne aftaler til tilsynet. Og i [11-322](#) – på elforsyningsområdet, men med samme metode – fastslog nævnet, at det påhviler selskabet at dokumentere, at afholdte omkostninger er nødvendige og markedsbaserede, og at selskabet bærer risikoen ved manglende dokumentation.

LOV

[Elforsyningsloven § 75, stk. 2](#)
[Varmeforsyningsloven § 2, stk. 1](#)
[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af udgifter til fjernvarmeunits i varmeprisen	21.10.2024
	Energiklagenævnet · Klage over for høje varmepriser og administrations- og lønomkostninger hos Sorø Fjernvarme	21.12.2020
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forøget elproduktion	31.10.2019
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	14.11.2014
	Energiklagenævnet · Prøvgodkendelse og krav om markedsvilkår for porteføljestyring	29.06.2006
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	10.05.2004
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra værket i Måde ved Esbjerg	10.05.2004
	Energiklagenævnet · Klage over afgørelse om indregning af afgift på varme fra affaldsforbrænding	02.02.2001

Substitutionsprisen som pejlemærke og loft for den omkostningsbestemte pris

§ 4

Substitutionsprisprincippet er ikke lovfæstet, men udviklet gennem administrativ praksis fra Gas- og Varmeprisudvalget over Konkurrenceankenævnet til Energiklagenævnet. Forsyningstilsynets [vejledning om prisloftbekendtgørelsen](#) sammenfatter det:

Substitutionsprisen er den pris, en konkurrerende leverandør kan tilbyde varme til eller som distributionsanlægget ved eksisterende anlæg selv ville kunne producere varmen til. [...] I praksis vil et varmeproducerende anlæg derfor kun kunne afsætte varme til den laveste af enten den omkostningsbestemte pris eller substitutionsprisen.

Gennemsnitsomkostninger – ikke marginalomkostninger. Det er den mest fastholdte enkeltregel i praksis. I [21-195](#) og [21-196](#) om Skagen Forbrænding og Skagen Varmeværk afviste nævnet varmeværkets ønske om en marginalprisberegning og tiltrådte, at substitutionsprisen skal opgøres som varmeværkets **gennemsnitlige** omkostninger ved at producere den samlede varmemængde på egne anlæg – med henvisning til Konkurrenceankenævnets kendelser fra 1997 (Skagen) og 1998 (Hjørring). Nævnet fandt det urimeligt, at den ekstra kapacitet på kraftvarmeverket, der var opført med vilkår om fortsat aftag af affaldsvarme, skulle bruges som argument for en lavere pris.

Samme princip er senest bekræftet i [24/01984](#) og den samtidige [24/01952](#) om BOFA og Rønne Varme:

Beregningen af substitutionsprisen tager udgangspunkt i substitutionsanlæggets samlede produktionsomkostninger, som hvis hele produktionen fandt sted på det pågældende anlæg. Det vil således sige, at der både skal indregnes kapitalomkostninger inkl. omkostninger til finansiering og de variable omkostninger til levering af en tilsvarende varmemængde.

Nævnet tilføjede, at tidspunktet for etableringen af det substituerede anlæg er uden betydning, at et anlæg kan danne grundlag for substitutionsprisen **hele året**, selv om det periodevis er ude til lovpligtig revision (som kan planlægges til perioder med lavt behov), og at en 30 år gammel afgørelse fra Gas- og Varmeprisudvalget ikke længere kunne tillægges bindende virkning, når den underliggende leveringsaftale var ophørt og praksis havde udviklet sig.

Kravene til den, der påberåber sig substitutionsprisen. I [18/04112](#) om Hillerød Kraftvarmeværk havde Farum Fjernvarme beregnet en substitutionspris ud fra fuldt afskrevne gaskedler uden administrationsomkostninger. Nævnet afviste beregningen som utilstrækkeligt sammenligningsgrundlag, fordi den ikke inkluderede administration og afskrivninger, der er naturlige driftsomkostninger – med den konsekvens, at **substitutionsprisprincippet slet ikke fandt anvendelse**, og sagen alene angik forholdet mellem den aftalte og den omkostningsbestemte pris. I [21-341](#) blev det omvendt afvist at medregne udgifter til et **fiktivt** reserveanlæg; substitutionsprisen skal tage udgangspunkt i aftagerens faktiske omkostninger ved egenproduktion, dog med tillæg af de merudgifter til administration, som øget egenproduktion faktisk ville medføre, og opgjort på årsbasis.

Substitutionsmuligheden skal være reel. I [21-193](#) om Renosyd og Skanderborg Fjernvarme afviste nævnet en påstået træpillesubstitution med en rent logisk betragtning: en alternativ produktionsmulighed skal først erstatte den **dyreste** varme (her leverancen fra Århus Kommune Værker på ca. 68.000 MWh), og da træpilleanlægget maksimalt kunne producere 65.000 MWh, kunne det slet ikke nå at fortrænge Renosyds ca. 102.000 MWh. I [21-341](#) accepterede nævnet derimod aftagerens egne oplysninger om kapacitet som grundlag, med henvisning til tilsynets oplysningsbeføjelser og til, at urigtige oplysninger er strafbelagte – leverandøren havde ikke fremlagt noget, der kunne begrunde et andet resultat.

Prisloftet for affaldsvarme er et tredje loft. For affaldsforbrændingsanlæg gælder efter § 20, stk. 4 og affaldsvarmeprisloftbekendtgørelsen, at anlægget maksimalt kan opkræve den laveste af den omkostningsbestemte pris, substitutionsprisen og prisloftet. I 1021-16-17 stadfæstede nævnet afslag på dispensation til Svendborg Kraftvarme, selv om prisloftet ville medføre en underdækning på 3,94 mio. kr., der måtte væltes over på affaldskunderne. Nævnet lagde vægt på, at det ikke var sandsynliggjort, at værket ikke kunne modtage tilstrækkeligt affald, at det var i gang med en brændselsomstilling med øgede omkostninger, eller at området ikke kunne forsynes fra en alternativ kilde – de tre forhold udgør reelt nævnets prøvelsesskabelon for forsyningssikkerhedsdispensationer.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 4 Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energiltisynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012 Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme Energiklagenævnet · Afgørelse om afregning af varmel leverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk Energiklagenævnet · Klage over Energiltisynets afgørelse vedrørende Renosyd I/S' varmepriser Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	06.02.2025 06.02.2025 19.05.2020 14.06.2017 05.07.2005 11.02.2005 09.12.2004 09.12.2004

Fordeling af fællesomkostninger ved forenet produktion – kravet om særlig begrundelse

På anlæg med forenet produktion (el/varme eller affald/varme) er den afgørende prismæssige beslutning fordelingsnøglen for fællesomkostningerne. Anmeldelsespligten omfatter udtrykkeligt "omkostningsfordeling på anlæg med forenet produktion", jf. § 21, stk. 1, og afskrivningsbekendtgørelsen § 3, stk. 4 kræver, at anlægssummen fordeles på de enkelte produkter "efter rimelige driftsøkonomiske principper".

Den ledende afgørelse er Odense Kraftvarmeværk. I 1021-11-33 havde Energiltisynet tilsidesat den aftalte 75/25-fordeling og pålagt en 50/50-fordeling med efterregulering af ca. 251 mio. kr. Energiklagenævnet ophævede afgørelsen og hjemviste sagen. Nævnet bekræftede tilsynets **kompetence** til at ændre en urimelig omkostningsfordeling efter § 21, stk. 4 og elforsyningslovens § 75, men fandt afgørelsen behæftet med væsentlige fejl:

- En fordelingsnøgle, der **alene** afhænger af indtægterne fra el og varme, er urimelig; nøglen skal fastsættes ud fra en konkret rimelighedsbetragtning.
- Tilsynet havde ikke tilstrækkeligt klarlagt, hvilke omkostninger der overhovedet var fællesomkostninger (transport af affald, betydningen af biomassefyring, posteringsfejl).
- Substitutionsprisen burde have været inddraget som **pejlemærke** for varmeprisen, ligesom prisen for bortskaffelse af affald burde have været sammenlignet med priser andre steder i landet.
-

Kompensationsbetalingen for affaldssiden er som udgangspunkt en særromkostning og skal ikke indgå i fordelingsnøglen.

Afgørende for senere sager er nævnets krav til begrundelsen: en 50/50-fordeling af fællesomkostningerne er **usædvanlig i energimyndighedernes praksis og kræver derfor en særlig begrundelse**. Da afgørelsen var indgribende og angik forhold ti år tilbage, skærpedes tillige kravene til fastlæggelsen af det faktuelle grundlag, og tilsynets fastsættelse af nøglen var ugyldig.

Kravet om særlig begrundelse er videreført symmetrisk. I [24/04577](#) om blok 6 blev det anvendt mod producenten: en fordeling, hvor **90 pct.** af afskrivninger og finansieringsomkostninger blev pålagt varmesiden, er "usædvanlig og kræver særlig begrundelse", som producenten ikke havde leveret. At andre værker anvender lignende nøgler er ikke i sig selv tilstrækkeligt. Nævnet tiltrådte samtidig, at effekten fra røggaskondensatoren ikke må indgå i fordelingsnøglen for faste omkostninger, der isoleret vedrører kedlen, og at en brændselsnøgle, der ikke tager højde for forskellige virkningsgrader for el og varme, er urimelig. Omvendt fandt nævnet en nøgle på 53,3 pct. til varmesiden for afskrivninger på turbinerenoveringen rimelig, fordi turbinen bidrager til hele produktionen.

Balancepunkt-metoden. I [21-154](#) accepterede nævnet en 55/45-fordeling til varmesiden for driftsåret 2001, fordi den udgjorde "balancepunktet" mellem substitutionspris og omkostningsbaseret pris. For de efterfølgende år pålagde nævnet parterne at udarbejde og anmelde en egentlig **model**, der skal være justerbar over tid, tage højde for prissvingninger på kul, affald og varme, indregne den økonomiske virkning af elsalg og tilgodese princippet om den for varmemeforbrugernes fordelagtigste løsning. Nævnet bemærkede samtidig, at tilsynet og nævnet i mangel af parternes enighed fungerer som en **tvungen voldgift**.

Administrationsomkostninger. I [21-193](#) lagde nævnet Renosyds reviderede årsrapport til grund for en 50/50-fordeling af personalets opgaver, hvilket med den gældende fordelingsnøgle gav 30 pct. af administrationsomkostningerne til varmesiden. Nævnet afviste udtrykkeligt sammenligninger med andre anlægs administrationsomkostninger **pr. produceret MWh**, fordi en stor del af omkostningerne er faste – benchmarking pr. energienhed er altså ikke retvisende for faste omkostninger.

Elmæssige henlæggelser. I [18/04112](#) fandt nævnet, at der var tilstrækkeligt grundlag for at antage, at Hillerød Kraftvarmeværk var finansieret ved **elprismæssige henlæggelser**, og at ejeren derfor var berettiget til at indregne forrentning heraf i varmeprisen. Nævnet lagde vægt på den historiske kontekst med politiske aftaler og Elprisudvalgets tilladelse til at anvende elprismæssige henlæggelser til finansiering af kraftvarmeanlæg før elreformen i 2000, samt på nævnets egen tidligere afgørelse af 16. juni 2006.

Særromkostninger må ikke flyttes ind i nøglen. [1011-11-12 m.fl.](#) fastholdt, at godtgørelsen til Fynsværket var en særromkostning for affaldssiden – og dermed en nødvendig driftsomkostning efter hvile-i-sig-selv-princippet – der skulle udskilles, før fællesomkostningerne blev opgjort og fordelt. Nævnet tiltrådte tilsynets model, hvor godtgørelsen opgøres som forskellen i bidraget til dækning af faste omkostninger pr. produceret enhed med og uden affaldsanlægget, og fandt en beregningsperiode på 20 år rimelig, fordi den svarer til en almindeligt anvendt afskrivningsperiode på energiområdet.

LOV

[Elforsyningsloven § 75, stk. 2](#)[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk

02.07.2025

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012	19.05.2020
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	12.12.2011
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende Renosyd I/S' varmepriser	11.02.2005
Energiklagenævnet · Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	10.05.2004
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra værket i Måde ved Esbjerg	10.05.2004

§ 6 Prisdifferentiering efter § 20, stk. 5, og kravene til tarifstrukturen

Varmeforsyningslovens § 20, stk. 5 giver adgang til at fastsætte forskellige priser til enkelte forbrugere, grupper af forbrugere og geografiske områder. Bestemmelsen suppleres af § 20 d, stk. 1, hvorefter varmedistributionsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.

Rammen for lovlig differentiering er fastlagt af Højesteret. I [BS-5975/2018-HJR](#) – Lemvig Varmeværk-komplekset, afgjort 10. april 2019 – refererede Højesteret forarbejderne til, at prisdifferentiering skal ske efter rimelige økonomiske principper, være omkostningsbestemt og hvile på objektive og ikke-diskriminerende kriterier. Om gældsudligningsbeløbet ved fusionen udtalte Højesteret:

Højesteret finder, at beslutningen om at pålægge varmemeforbrugere hos Nr. Nisum Kraftvarme og Klinkby Kraftvarmeværk at betale et gældsudligningsbeløb i anledning af de investeringer, der var nødvendige for deres tilslutning til Lemvig Varmeværk samt til udligning af forskelle i gæld m.m., var baseret på saglige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende grunde. Herved blev de oprindelige varmemeforbrugere hos Lemvig Varmeværk ikke belastet af udgifter m.m., der ikke vedrørte dem.

Om forrentningen på 7 % p.a. ved afdragsvis betaling fastslog Højesteret, at varmeværket derved blot fik dækket omkostningen ved det likviditetsmæssige træk ved at yde henstand, og at der ikke var grundlag for at anse vederlaget for ikke-omkostningsbaseret:

Det bemærkes herved, at en rentefri henstand ville betyde, at de øvrige varmemeforbrugere – direkte eller indirekte – ville komme til at bære en del af omkostningen ved henstanden.

Aftalerne kunne heller ikke tilsidesættes efter [aftalelovens § 33](#) eller [§ 36](#). Dommen er bemærkelsesværdig ved, at Højesteret nåede et andet resultat end Forsyningstilsynets foreløbige tilkendegivelse under sagen om, at renteopkrævning som udgangspunkt måtte anses for urimelig – også en parallel dom af samme dato, [Højesterets dom af 10. april 2019 i sagskomplekset](#), inddrog udtrykkeligt [§ 21, stk. 4](#).

Konverteringsrabatter og geografisk differentiering. [22/13699](#) om VEKS' tarifmodel illustrerer differentieringens grænser over tid. Energitilsynet havde i 2010 tilkendegivet, at en prisgaranti, hvorefter nye konverteringskunder højst betalte 90 % af naturgasprisen, ikke var urimelig, fordi tilslutning af nye kunder samlet set var til gavn for forsyningsområdet ved at øge antallet af bidragydere til de faste omkostninger. Da gaspriserne faldt, og underskuddet blev væltet over på transmissionskunderne, revurderede tilsynet i 2017 modellen og indgik en forhandlingsløsning med overgangsperioder på henholdsvis 20, 10 og 5 år afhængigt af aftaletidspunkt og område. Energiklagenævnet stadfæstede afslaget på genoptagelse, men afviste at

realitetsbehandle klagen over selve modellen, fordi klagerforeningen ikke var klageberettiget – se herom næste afsnit.

Tarifstrukturen: kostæghed frem for omfordeling. Forsyningstilsynets [vejledning om anmeldelse af budget og priseftervisning](#) beskriver praksis om, at der bør tilstræbes en kostægte tarifiering, hvor det variable og det faste prislelement dækker henholdsvis variable og faste omkostninger, og at højst 80 % af de samlede omkostninger må dækkes af den variable afregning. Energiklagenævnets praksis følger dette:

- I [21-590](#) fastslog nævnet, at en tarifstruktur, hvor faste omkostninger dækkes af faste afgifter og variable af variable afgifter, anses for den mest rimelige fordeling over for forbrugerne.
- I [21-5](#) om Læsø Kommune ophævede nævnet tilsynets krav om flerårig indfasning af en kostægt tarifomlægning, selv om den gav en enkelt forbruger en stigning på ca. 34 %: "Energiklagenævnet har herved navnlig lagt vægt på begrundelsen for tarifomlægningen sammenholdt med den absolutte størrelse af den forventede prismæssige stigning og med størrelsen af den forventede samlede varmebetaling." Nævnet inddrog også, at forbrugeren i årene forud havde nydt godt af en for lav fast betaling.
- I [21-14](#) accepterede nævnet en høj fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker, fordi den afspejlede et kostægte princip – herunder afskrivninger – efter en betydelig gældssanering via barmarkspuljen. At den faste afgift for en enkelt lavforbrugende kunde udgjorde op mod 93 % af regningen var ikke i sig selv afgørende.
- Afkølings- og motivationstariffer accepteres, når de er sagligt begrundede og teknisk afbalancerede. I [21-194](#) godkendte nævnet Roskildes afkølingstarif, fordi den var udformet med et neutralt interval (30-35 °C) og med dispensationsmulighed for ejendomme med afvigende lav fremløbstemperatur. I [22/13833](#) blev det tillagt vægt, at Sønderborg Varme havde anmeldt tariffen med grundlag, kunne sandsynliggøre de øgede omkostninger ved dårlig afkøling, og afregnede afkølingen på en separat fakturalinje, hvilket understøttede kostæghed.

Varsling af prisændringer. Prisstigninger skal varsles rimeligt. I [24/06964](#) stadfæstede nævnet kritik af Aalborg Varmes 14-dages varsling af en stigning på 20 % i det variable bidrag, mens nævnet i [23/14776](#) ophævede og hjemviste tilsynets afgørelse om Smørum Kraftvarmes varsel på ca. tre uger. De to sager viser, at rimelighedsvurderingen efter [§ 21, stk. 4](#) er konkret og bl.a. inddrager ekstraordinære omstændigheder som energikrise og anlægshavari.

LOV	Aftaleloven § 33	Aftaleloven § 36	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5
	Varmeforsyningsloven § 20d, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af afgørelse om utilstrækkelig varsling af varmeprisstigninger hos Aalborg Varme A/S Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om varsling af prisstigninger hos Smørum Kraftvarme Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om ikke at rejse tilsynssag vedrørende Sønderborg Varmes motivationstarif Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse Energiklagenævnet · Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif Energiklagenævnet · Klage over indførelse af afkølingspræmie/tarif i Roskilde Kommune		
			10.04.2019
			16.12.2024
			16.12.2024
			19.05.2023
			29.03.2023
			03.03.2008
			03.12.2003

Energiklagenævnet · Omlægning af fjernvarmetarif og rimelighed af prisstigninger i Læsø Kommune 29.01.2003

Energiklagenævnet · Klage over størrelsen af fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker 29.01.2003

Dokumentations- og beviskrav: anmeldelse, priseftervisning og bevisbyrde

§ 7

Prisreguleringen håndhæves gennem anmeldelsessystemet i § 21, stk. 1, der omfatter tariffer, omkostningsfordeling på anlæg med forenet produktion og andre betingelser "med angivelse af grundlaget herfor". Anmeldelsespligten er udmøntet i [bekendtgørelsen om anmeldelse af tariffer, omkostningsfordelinger og andre betingelser for levering af fjernvarme](#), der bl.a. omfatter budgetter, leveringsaftaler, investerings- og henlæggelsesplaner samt regnskabsoplysninger til eftervisning af tariffer (priseftervisning). Sanktionen er hård: efter § 21, stk. 3 er ikke-anmeldte tariffer, omkostningsfordelinger og betingelser **ugyldige**.

Anmeldelse kan ikke ske med tilbagevirkende kraft. [1021-15-51](#) er den skarpeste illustration. Odense Kraftvarmeværk og Gartnernes Fjernvarmeselskaber havde i marts 2014 aftalt at omfordele tillægs- og CO₂-afgifter, så gartnerne kunne opnå afgiftsgodtgørelse – med tilbagevirkende kraft til 2010 og 2013 og en besparelse på ca. 17 mio. kr. Energiklagenævnet fastslog, at aftalen var anmeldelsespligtig, fordi den ændrede **omkostningsgrundlaget** for varmeprisen, selv om selve varmeprisen var uændret. Formålet med ugyldighedsreglen er at sikre, at tilsynet løbende har det fornødne datagrundlag. Nævnet anerkendte, at manglende dispensation ville medføre væsentlige ulemper, og at der forelå et særligt tilfælde – men der var ikke hjemmel til at dispensere fra selve anmeldelsespligten, kun fra regler om grundlag og form.

Anmeldelsespligten overlever leveringsforholdets ophør. I [1021-16-45](#) skulle Brødrene Hartmann A/S anmelde priseftervisning for en leveringsperiode på **otte dage** (1.-8. januar 2015), selv om aftalen var ophørt og udarbejdelsen ville koste anslået 70-80.000 kr. Nævnet lagde vægt på gennemsigtighedshensynet, tilsynets kontrolmulighed og aftagerens retlige interesse i at få opgjort den korrekte pris. Nævnet præciserede dog samtidig, at tilsynet **ikke** længere kan pålægge tilbageførsel af en overdækning efter § 21, stk. 4, når leveringsforholdet er ophørt – det er et civilretligt spørgsmål for domstolene.

Manglende anmeldelse gør ikke varmeprisen til nul. I [18/04112](#) havde Hillerød Kraftvarmeværk ikke indsendt korrekte priseftervisninger for 2000-2010, men fremlagde efterfølgende "summariske priseftervisninger" baseret på tilgængelige arkivoplysninger. Nævnet var enig i, at disse ikke var egentlige priseftervisninger, men fandt ikke grundlag for at anfægte oplysningerne, og fandt det ikke sandsynligt, at et pålæg om anmeldelse ville have givet en væsentligt anderledes opgørelse. Tilsvarende fandt nævnet i [18/00987](#), at ugyldighedsreglen i § 21, stk. 3, ikke fandt anvendelse på et efteropkrævet afgiftskrav, fordi der ikke var foretaget nogen prisændring; kravet udgjorde i stedet en underdækning, der kunne opkræves i det følgende års priser.

Afskrivninger anses kun for foretaget, hvis de er anmeldt. [1021-15-1](#) opstiller en klar bevisregel: en betingelse for, at varmeprismæssige afskrivninger kan anses for foretaget, er, at de har fremgået af et **budget anmeldt til tilsynet** i forbindelse med en prisanmeldelse. Parternes privatretlige aftaletekst om, at afskrivninger var betalt via varmepriserne, var uden betydning. Nævnet anerkendte dog, at langvarig undladelse af afskrivninger i visse tilfælde kan føre til urimelig kapitaldannelse eller væsentlige ulemper efter afskrivningsbekendtgørelsen, eller til at omkostningerne ikke længere er nødvendige efter § 20, stk. 1, jf. § 21, stk. 4.

Hvem har bevisbyrden? Praksis viser en todelt fordeling:

- **Tilsynet må som udgangspunkt lægge de anmeldte oplysninger til grund** og har ikke pligt til bilagsrevision. Det blev fastslået i [21-590](#) og gentaget i [19/04848](#), hvor nævnet bemærkede, at bilagsrevision er revisors opgave, og at der i den konkrete sag ikke var grundlag for at betvivle oplysningerne. Bagsiden er strafsanktionen for urigtige oplysninger, som nævnet udtrykkeligt fremhævede i [21-341](#) og [1021-14-50](#).
- **Virksomheden bærer risikoen for manglende dokumentation** af, at en omkostning er nødvendig og markedsbaseret, jf. [11-322](#). Og den, der påberåber sig en atypisk fordelingsnøgle, skal levere den særlige begrundelse, jf. [24/04577](#).

Sagsbehandlingsfejl kan repareres under klagesagen. Nævnet har flere gange konstateret manglende partshøring i strid med [forvaltningslovens § 19, stk. 1](#), men anset fejlen for repareret, fordi klageren under nævnensbehandlingen fik mulighed for at kommentere – således i [18/04112](#), hvor det tillige indgik, at klageren var professionel part. I [1021-15-1](#) fastslog nævnet, at tilsidesættelse af god forvaltningsskik ikke i sig selv kan medføre ugyldighed, og at tilsynet i vidt omfang selv tilrettelægger sin sagsbehandling, herunder opdelingen af sager – men kritiserede en sagsbehandlingstid på ca. 3½ år som usædvanlig lang. Tilsvarende kritik af sagsbehandlingstiden findes i [24/04577](#) og [1021-16-17](#), uden at det påvirkede afgørelsernes gyldighed.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 3, 4](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Klage over for høje varmepriser og administrations- og lønomkostninger hos Sorø Fjernvarme	21.12.2020
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012	19.05.2020
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forhøjet elproduktion	31.10.2019
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets krav om priseftersvisning for varmforsyning efter ophørt leveringsforhold	28.11.2017
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme	14.06.2017
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om omfordeling af afgifter og omkostninger på Odense Kraftvarmeværk	10.12.2015
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	14.11.2014
	Energiklagenævnet · Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif	03.03.2008
	Energiklagenævnet · Prisdokumentation og krav om markedsvilkår for porteføljestyring	29.06.2006
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afregning af varmeleverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk	05.07.2005

Klagebehandling ved Energiklagenævnet: frister, klageberettigelse og opsættende virkning

Klageadgang og frister. Forsyningstilsynets afgørelser om varmepriser kan efter [§ 26, stk. 1](#) alene indbringes for Energiklagenævnet, og efter [§ 26, stk. 2](#) kan de ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger. Klage skal indgives **skriftligt inden fire uger** efter, at afgørelsen er meddelt, jf. [§ 26, stk.](#)

3. Nævnets egne afgørelser er endelige i administrativ henseende, og søgsmål skal anlægges **inden 6 måneder** efter meddelelsen – eller fra offentlig bekendtgørelse, hvis afgørelsen er bekendtgjort – jf. § 26, stk. 4. Denne søgsmålsfrist gentages rutinemæssigt i afgørelsernes klagevejledning, se f.eks. [1021-16-45](#) og [24/01984](#).

Klageberettigelse: væsentlig OG individuel interesse. Varmeforsyningsloven fastlægger ikke selv kredsen af klageberettigede, og nævnet anvender derfor den almindelige forvaltningsretlige hovedregel om, at der kræves en væsentlig og individuel interesse. Begge betingelser skal være opfyldt. Den mest instruktive prisafgørelse er [22/13699](#): NetVarme, der repræsenterede 12 af VEKS' 19 transmissionskunder, havde sandsynliggjort en væsentlig økonomisk interesse på grund af risikoen for øgede afskrivningsomkostninger – men manglede den **individuelle** interesse, fordi afgørelserne berørte alle 19 transmissionskunder på samme måde. Interessen var dermed af generel karakter for kundegruppen, og klagen kunne ikke realitetsbehandles. I [1021-16-46](#) blev en varmelieferandør derimod anset for klageberettiget over et projektforslag, fordi den indtil kort forinden havde leveret varme og fortsat ønskede at levere. Og i [1011-11-12 m.fl.](#) blev Fjernvarme Fyn nægtet partsstatus, fordi godtgørelsen var en særømkostning for affaldssiden, som ikke indgik i varmeprisen – selskabets interesse var af **afledt** karakter.

Opsættende virkning kræver ganske særlige omstændigheder. Hverken varmemforsyningsloven eller de tilhørende bekendtgørelser indeholder regler om opsættende virkning, og vurderingen sker derfor efter almindelige forvaltningsretlige regler med det udgangspunkt, at klage ikke har opsættende virkning. To modsatrettede afgørelser afgrænser feltet:

Sag	Udfald	Nævnets vægtning
1021-11-33 m.fl. (Odense Kraftvarmeværk, 2011)	Opsættende virkning tillagt	Tilbageførsel af ca. 251 mio. kr.; sandsynliggjorte væsentlige økonomiske skadesvirkninger, der vanskeligt kunne genoprettes; endelig afgørelse ventedes inden for kort tid; tilsynet protesterede ikke
24/04474 (blok 6, 2025)	Opsættende virkning nægtet	Klagen vedrørte en strid om penge; klageadgangen blev ikke illusorisk; refinansieringsomkostninger udgjorde ikke uoprettelig skade
1021-16-46 (Skanderborg, 2017)	Opsættende virkning nægtet	Ikke sandsynliggjort uoprettelig skade; værket havde tilkendegivet ikke at ville påbegynde udvidelsen før nævnets afgørelse

Mønsteret er, at rene pengekrav som udgangspunkt ikke begrunder opsættende virkning, medmindre beløbets størrelse sammenholdt med modtagernes finansielle situation gør skadevirkningen reelt uoprettelig.

Genoptagelse. Nævnet anvender de almindelige grundsætninger: genoptagelse forudsætter nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, væsentlige sagsbehandlingsfejl eller væsentlige nye retlige forhold. I [22/13699](#) blev genoptagelse afvist, fordi de økonomiske konsekvenser for transmissionskunderne allerede havde indgået i tilsynets overvejelser, og i [22/17159](#) afviste nævnet en genoptagelsesanmodning fra en part, der slet ikke var part i den pågældende sag.

Indgrebet efter § 21, stk. 4, er fremadrettet. Nævnet har gentagne gange fastholdt, at varmemforsyningsloven bygger på fremadrettet regulering. I [1021-11-33](#) bemærkede nævnet, at der ganske vist ikke gælder en tidsmæssig begrænsning for efterregulering af overdækninger, men at den forvaltningsretlige grundsætning om **myndighedspassivitet** skal iagttages – herunder om virksomheden har haft grund til at indrette sig i

tillid til, at kravet ikke ville blive gjort gældende, og om det kan bebrejdes myndigheden, at kravet ikke blev rejst tidligere. Hensynet til forsyningssikkerheden og værkets økonomiske råderum indgår i fastlæggelsen af efterreguleringsperioden. Tilsvarende anså nævnet i [24/04577](#) en justering af underdækninger for 2017-2019 efter nye fordelingsnøgler for en fremadrettet regulering – ikke en afgørelse med tilbagevirkende kraft.

LOV	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1, 2, 3, 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	21.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse	29.03.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af genoptagelsesansøgning fra VEKS vedrørende substitutionsprinsippet	22.12.2022
	Energiklagenævnet · Klage over Energistilsynets krav om priseftersvisning for varmforsyning efter ophørt leveringsforhold	28.11.2017
	Energiklagenævnet · Klage over godkendelse af projektforslag om udvidelse af flisfyret fjernvarmeanlæg og spørgsmål om opsættende virkning	19.04.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	12.12.2011
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag vedrørende prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	09.12.2011

§ 9 Sammenhængen med domstolspraksis

Domstolsprøvelsen på varmeprisområdet har historisk et andet snit end nævnsprøvelsen. Fordi [§ 26, stk. 2](#) spærrer for domstolsprøvelse, før den endelige administrative afgørelse foreligger, og fordi nævnet konsekvent henviser civile spørgsmål til domstolene, kommer sagerne typisk for retten i én af to former: enten som **forbrugersøgsmål mod varmeværket** om betalingsforpligtelsen, eller som **erstatningssøgsmål mod ledelsen** for omkostninger, der er endt i varmeprisen.

Forbrugersøgsmålet – Højesteret bekræfter differentieringsadgangen. [BS-5975/2018-HJR](#) om Lemvig Varmeværk er det klareste eksempel. Efter behandling i Retten i Holstebro (2016) og Vestre Landsret (2017) stadfæstede Højesteret den 10. april 2019 frifindelsen af varmeværket. Sagen er interessant, fordi Forsyningstilsynet undervejs havde tilkendegivet, at renteopkrævning på pristillæg som udgangspunkt måtte anses for urimelig efter varmforsyningsloven – men senere præciserede, at udtalelsen alene angik situationer med udstedte gældsbreve. Højesteret gik direkte til kriterierne i [§ 20, stk. 5](#) og fandt både gældsudligningsbeløbet og forrentningsvilkåret saglige, objektive og ikke-diskriminerende, og forrentningen omkostningsbaseret og rimelig. Dommen viser, at domstolene prøver differentieringen selvstændigt og ikke er bundet af tilsynets foreløbige tilkendegivelser – og at et vederlag, der modvirker, at de øvrige forbrugere kommer til at bære en omkostning, netop understøtter, at kravet er omkostningsbestemt. Det harmonerer med nævnets egen linje i [21-5](#) og [21-14](#) om kostægtighed.

Erstatningssøgsmålet – landsretten om projektomkostninger i varmeprisen. [BS-221/2016-VLR](#) er et gruppesøgsmål anlagt af Erstatningsforeningen Fjernvarmesagen på vegne af 1.922 fjernvarmekunder mod den tidligere bestyrelse og direktør i Viborg Fjernvarme. Kravet angik de forhøjede fjernvarmeudgifter i 2014-2018, efter at omkostningerne fra et fejlslagent geotermiprojekt i Kvols – hvor forundersøgellesomkostningerne steg fra en bemyndigelse på 11-13 mio. kr. til ca. 87 mio. kr. – blev indregnet i varmeprisen. Landsretten fandt ledelsens adfærd ansvarspådragende:

Ved at have indhentet generalforsamlingens bemyndigelse til en aktivitet, som lå uden for VF's formål efter vedtægterne, har de sagsøgte handlet ansvarspådragende.

Alligevel blev de sagsøgte frifundet, fordi **årsagssammenhængen var brudt**: Viborg Fjernvarme fik alle sine omkostninger refunderet af Energi Viborg Kraftvarme A/S ved overdragelsen i 2012, og det var EVK, der herefter traf den selvstændige beslutning om at indregne projektomkostningerne i varmepriserne – en beslutning, Forsyningstilsynet i vidt omfang godkendte efter [varmeforsyningslovens § 20](#).

Da der ikke er årsagssammenhæng mellem de sagsøgte ansvarspådragende handling og det påståede tab, tager landsretten de sagsøgte påstand om frifindelse til følge.

Dommen understreger en central strukturel pointe: så længe en omkostning af Forsyningstilsynet godkendes som **nødvendig** efter § 20, stk. 1, er forbrugerens vej til at få den ud af varmeprisen som udgangspunkt den administrative – klage til tilsynet og videre til Energiklagenævnet – og ikke et erstatningssøgsmål mod dem, der oprindeligt traf beslutningen. Det er en spejling af nævnets egen kompetenceafgrænsning i [21-195](#) og [1021-16-45](#), hvor forældelse, passivitet og tilbagebetaling efter ophørt leveringsforhold henvises til domstolene og voldgiften.

De to spor supplerer hinanden: domstolene afgør de **civilretlige** virkninger af prisfastsættelsen (aftalens gyldighed, betalingspligt, forældelse, erstatning), mens Energiklagenævnet afgør de **offentligretlige** – om prisen og omkostningsfordelingen holder sig inden for § 20 og § 21.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 5	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmegværker		10.04.2019
	Landsretten · Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt		10.09.2025
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets krav om priseftervisning for varmeforsyning efter ophørt leveringsforhold		28.11.2017
	Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger		09.12.2004
	Energiklagenævnet · Omlægning af fjernvarmetarif og rimelighed af prisstigninger i Læsø Kommune		29.01.2003
	Energiklagenævnet · Klage over størrelsen af fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmegværker		29.01.2003

§ 10 Sammenfatning: sådan afgør Energiklagenævnet en varmeprissag

Sammenholdes praksis, tegner der sig et forudsigeligt prøvelsesforløb, som en part med fordel kan strukturere sit indlæg efter.

- 1. Er der overhovedet en afgørelse?** Vejledende udtalelser, referater og forhåndstilkendegivelser afvises, jf. [19/01486](#). Men en langvarig tilkendegivelsespraksis kan alligevel binde tilsynet, indtil den ændres med tilstrækkelig hjemmel, jf. [24/05317](#).
 - 2. Er klageren klageberettiget?** Interessen skal være både væsentlig og individuel; en interesse, som alle i en kundegruppe deler, er ikke individuel, jf. [22/13699](#).
 - 3. Er spørgsmålet offentligtretligt?** Forældelse, passivitet, aftalefortolkning og tilbagebetaling efter ophørt leveringsforhold hører hjemme ved domstolene, jf. [21-196](#) og [1021-16-45](#).
 - 4. Er omkostningen nødvendig?** Nævnet spørger, hvad omkostningen tjener. Knytter den sig til varmeløbet – også indirekte, som balning af affald eller brændsel til en røggaskondensator – kan den indregnes. Tjener den en anden produktion eller et andet formål, holdes den ude. Jf. [21-154](#), [18/00987](#) og [24/04577](#).
 - 5. Er prisen den laveste af de tre lofter?** Den omkostningsbestemte pris, substitutionsprisen (gennemsnitsomkostninger inkl. kapitalomkostninger) og – for affaldsvarme – prisloftet. Jf. [21-195](#), [24/01984](#) og [1021-16-17](#).
 - 6. Er fordelingsnøglen rimelig og driftsøkonomisk begrundet?** Atypiske nøgler – 50/50 eller 90/10 – kræver særlig begrundelse i de fysiske og driftsøkonomiske forhold, og en nøgle, der alene afhænger af indtægterne, er urimelig. Jf. [1021-11-33](#) og [24/04577](#).
 - 7. Er differentieringen saglig, objektiv, omkostningsbestemt og ikke-diskriminerende?** Kriterierne er fastlagt af Højesteret i [BS-5975/2018-HJR](#) og gælder både gældsudligning, konverteringsrabatter og motivationstariffer.
 - 8. Er grundlaget anmeldt?** Uden rettidig anmeldelse er tariffen ugyldig, og der kan ikke dispenseres med tilbagevirkende kraft, jf. [1021-15-51](#). Afskrivinger anses kun for foretaget, hvis de har fremgået af et anmeldt budget, jf. [1021-15-1](#).
 - 9. Har tilsynet faktisk prøvet det, klageren har rejst?** Har det ikke det, hjemviser nævnet, jf. [21-572](#). Det er praksis' vigtigste retssikkerhedsgaranti for varmeaftageren: nævnet accepterer, at tilsynet lægger anmeldte oplysninger til grund, men ikke at konkrete og ikke-uvæsentlige indsigelser forbliver ubehandlede.
- Afgrænsningsvis behandles afskrivinger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital samt efterregulering af over- og underdækning og myndighedspassivitet i egne oversigter; tariffer i elforsyning behandles under [elforsyning-tariffer](#), og energiafgifter og godtgørelse under [energiafgifter](#). Varmeforsyningsloven er senest konsolideret pr. 20. maj 2026, og der er ikke vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer til § 20.

LOV

[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 5](#)
[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4](#)
[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker	10.04.2019
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelevering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af udgifter til fjernvarmeunits i varmeprisen	21.10.2024

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse	29.03.2023
Energiklagenævnet · Afvisning af klage over Forsyningstilsynets vejledende udtalelse om omkostningsfordeling	18.12.2019
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forhøjet elproduktion	31.10.2019
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets krav om priseftersvisning for varmforsyning efter ophørt leveringsforhold	28.11.2017
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme	14.06.2017
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om omfordeling af afgifter og omkostninger på Odense Kraftvarmeværk	10.12.2015
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepriser på grund af manglende prøvelse af omkostningsbestemt pris	31.03.2008
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	09.12.2004
Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger	09.12.2004
Energiklagenævnet · Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	10.05.2004

REFERENCE Lovgrundlag

4 paragraffer

Elforsyningsloven § 75	stk. 2	Varmeforsyningsloven § 20	stk. 1, 5
Varmeforsyningsloven § 21	stk. 1, 4	Varmeforsyningsloven § 26	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

38 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS			1
10.04.2019	Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker	bs-5975-2018-hjr	
LANDSRETEN · ANKEINSTANS			1
10.09.2025	Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt	10014-11719	
ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS			36
02.07.2025	Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	24/04577	
21.02.2025	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	24/04474	
06.02.2025	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelevering	24/01952	

06.02.2025	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelivering	24/01984
16.12.2024	Energiklagenævnets afgørelse om varsling af prisstigninger hos Smørum Kraftvarme	23/14776
16.12.2024	Energiklagenævnets stadfæstelse af afgørelse om utilstrækkelig varsling af varmeprisstigninger hos Aalborg Varme A/S	24/06964
21.10.2024	Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af udgifter til fjernvarmeunits i varmeprisen	24/05317
19.05.2023	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om ikke at rejse tilsynssag vedrørende Sønderborg Varmes motivationstarif	22/13833
29.03.2023	Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse	22/13699
22.12.2022	Energiklagenævnets afvisning af genoptagelsesanmodning fra VEKS vedrørende substitutionsprinsippet	22/17159
21.12.2020	Klage over for høje varmepriser og administrations- og lønomkostninger hos Sorø Fjernvarme	19/04848
19.05.2020	Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012	18/04112
18.12.2019	Afvisning af klage over Forsyningstilsynets vejledende udtalelse om omkostningsfordeling	19/01486
31.10.2019	Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forhøjet elproduktion	18/00987
28.11.2017	Klage over Energitilsynets krav om priseftersyn for varmforsyning efter ophørt leveringsforhold	1021-16-45
14.06.2017	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme	1021-16-17
19.04.2017	Klage over godkendelse af projektforslag om udvidelse af flisfyret fjernvarmeanlæg og spørgsmål om opsættende virkning	1021-16-46
10.12.2015	Klage over Energitilsynets afgørelse om omfordeling af afgifter og omkostninger på Odense Kraftvarmeværk	1021-15-51
01.09.2015	Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	1021-15-1
14.11.2014	Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	1021-14-50
13.06.2012	Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	1021-11-33
12.12.2011	Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	1011-11-12 m.fl.
09.12.2011	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag vedrørende prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	1021-11-33, 1021-11-34 - 1021-11-38 og 1021-11-41

31.03.2008	Hjemvisning af sag om varmepriser på grund af manglende prøvelse af omkostningsbestemt pris	21-572
03.03.2008	Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif	21-590
29.06.2006	Prisgodkendelse og krav om markedsvilkår for porteføljestyring	11-322
05.07.2005	Afgørelse om afregning af varmeleverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk	21-341
11.02.2005	Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende Renosyd I/S' varmepriser	21-193
09.12.2004	Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger	21-195
09.12.2004	Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	21-196
10.05.2004	Energiklagenævnets afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra værket i Måde ved Esbjerg	11-166
10.05.2004	Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	21-154
03.12.2003	Klage over indførelse af afkølingspræmie/tarif i Roskilde Kommune	21-194
29.01.2003	Klage over størrelsen af fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker	21-14
29.01.2003	Omlægning af fjernvarmetarif og rimelighed af prisstigninger i Læsø Kommune	21-5
02.02.2001	Klage over afgørelse om indregning af afgift på varme fra affaldsforbrænding	97-2311-0005